

Spacer: Żelazna

Wstęp

Słownik:

- Żydzi to wyznawcy judaizmu
- Ewangelicy to wyznawcy chrześcijaństwa
- Katolicy to wyznawcy katolicyzmu
- strzelanina to sytuacja w której ludzie strzelają do siebie z broni

Kiedyś na ulicy Żelaznej znajdowało się dużo budynków.

Były tu sklepy, fabryki, szkoły oraz domy.

Mieszkali tu żydzi, ewangelicy i katolicy.

Modlili się w różnych kościołach.

Byli to głównie robotnicy.

Ulica Żelazna ma wiele ciekawych historii.

Odbyła się tu kiedyś strzelanina a nawet pościg samochodowy.

## 1. Aleje Jerozolimskie

Słownik:

- kolejarz to osoba pracująca na kolei, prowadzi pociąg
- dworzec kolejowy to miejsce przyjazdu i odjazdu pociągu

Spacer zaczniemy od pierwszej części ulicy Żelaznej.

W okolicach ulicy znajdowała się kiedyś szkoła do kolejarzy.

Był tutaj też dworzec kolejowy.

Dworzec nazywał się Kaliski.

Został zburzony.

Sto lat temu na ulicy Żelaznej powstało wiele nowych budynków.

Wśród nich dom dla pracowników kolei.

Dom istnieje do dziś.

Jest dużo większy niż inne budynki.

Po drugiej stronie ulicy znajdował się kiedyś drugi dworzec.

Był to Dworzec Pocztowy.

Warszawiacy walczyli tutaj w czasie wojny.

Budynek dziś nie istnieje.

Teraz w tym miejscu trwa budowa.

Będą tu sklepy, restauracje i kawiarnie.

## 2. Chmielna

Słownik:

- kamienica to budynek mieszkalny, który znajduje się blisko innych domów
- Wola to część Warszawy

Przy ulicy Chmielnej znajdują się stare budynki.

Najstarsza kamienica na Woli ma dwa piętra.

Z drugiej strony znajdują się trzy kamienice.

Kamienice są do siebie bardzo podobne.

Okna i dachy są na tej samej wysokości.

Może nam się wydawać, że jest to jeden budynek.

Kamienice mają ponad sto lat.

Większość dekoracji kamienic jest taka jak kiedyś.

Ściany kamienic są z czerwonej cegły.

Przez bramy kamienic można wejść na podwórko.

Jedna z kamienic ma stare, drewniane drzwi.

Są tutaj też sklepy i restauracja.

### 3. Złota

Słownik:

- kamienica to budynek mieszkalny, który znajduje się blisko innych domów

Jesteśmy obok ulicy Złotej.

Znajduje się tu jedna z największych kamienic Warszawy.

Dom zbudowano ponad sto lat temu dla Wolfa Krongolda.

Warszawiacy nazywali dom "pekinem".

Mieszkało tu wiele ludzi.

W czasie wony kamienica została zniszczona.

Mieszkania podzielono na mniejsze, żeby było ich więcej.

Było w nich zimno i brakowało ciepłej wody.

Mieszkańcy nie mieli też swoich własnych łazienek.

Musieli je dzielić z sąsiadami.

Mieszkańcy kamienicy musieli się z niej wyprowadzić.

Ewa Borzęcka nakręciła film.

Film nazywa się "Pekin. Złota 83".

Film pokazuje życie mieszkańców kilka dni przed wyprowadzką.

Dzisiaj w kamienicy odbywa się remont.

Po remoncie kamienica będzie wyglądała jak kiedyś.

#### 4. Sienna

Słownik:

- kamienica to budynek mieszkalny, który znajduje się blisko innych domów
- biurowce to budynki, w których znajdują się biura
- dom handlowy to bardzo duży sklep, gdzie można kupić różne rzeczy.

W tej okolicy znajduje się wiele kamienic

Kamienice są do siebie podobne.

Powstały ponad sto lat temu.

Większość kamienic ma podwórka.

Kamienice miały piękne dekoracje.

Były bardzo eleganckie.

Mieszkania były wygodne.

Znajdowały się tutaj też sklepy i warsztaty.

W pewnym momencie w Warszawie brakowało mieszkań.

Coraz więcej ludzi wprowadzało się do kamienic.

Brakowało dla nich miejsca.

Ludzie zamieszkiwali piwnice.

Dziś w miejscu kamienic stoją nowoczesne biurowce.

Biurowce to budynki, w których znajdują się biura.

Na rogu ulicy Chmielnej i Żelaznej była kiedyś kamienica.

Później był tu bazar.

Nie istnieje już od dwudziestu lat.

Jest tu nowoczesny budynek.

Kiedyś zakupy można było zrobić w Domu Handlowym Feniks.

Warszawiacy uważali go za najlepszy i najładniejszy budynek.

Dziś już nie istnieje.

Na jego miejscu jest inny budynek.

Budynek wygląda inaczej, ale nazywa się tak samo.

## 5. Prosta

Słownik:

- fabryka to miejsce, w którym produkuje się rzeczy przy pomocy maszyn
- browar to miejsce, w którym robi się piwo
- synagoga to świątynia, w której modlą się Żydzi
- Żydzi to wyznawcy judaizmu

W tym miejscu ulica bardzo się zmieniła.

Dzisiaj trwa remont fabryki Norblina.

W miejscu fabryki powstanie nowoczesny budynek.

Norblin to nazwisko mężczyzny, który był artystą.

Artysta malował Warszawę.

Syn artysty założył fabrykę.

Była to jedna z największych fabryk w Polsce.

Fabryka przetrwała wojnę.

Nadal mogli w niej pracować ludzie.

W fabryce znajdowało się też muzeum i teatr.

Po drugiej stronie ulicy znajduje się ceglany budynek.

Był tam kiedyś browar.

Browar to miejsce, w którym robi się piwo.

W okolicy znajduje się też duży budynek.

Budynek ma ciekawy wygląd.

Jest nowoczesny.

Kiedyś w budynku była synagoga.

Synagoga to miejsce, w którym modlą się Żydzi.

## 6. Grzybowska

Słownik:

- Wola to część Warszawy
- wieżowce to bardzo wysokie budynki
- kamienica to budynek mieszkalny, który znajduje się blisko innych domów
- fabryka to miejsce, w którym produkuje się rzeczy przy pomocy maszyn
- getto - oddzielona część miasta, w której w czasie wojny mieszkali Żydzi.

Niedawno w Muzeum Woli była wystawa.

Wystawa pokazywała jak zmieniała się okolica.

Zmiany można również zobaczyć przy ulicy Grzybowskiej.

Znajdują się tutaj stare i nowe budynki.

Przy ulicy Grzybowskiej znajduje się część Fabryki Wyrobów Żelaznych.

Fabryka była założona dawno temu.

Niedaleko fabryki znajdowała się znana kamienica oraz brama do Getta.

Dzisiaj w tym miejscu jest dziura.

Kamienica została zburzona.

Na jej miejscu powstało nowe osiedla.

Osiedle składa się z ogromnych bloków.

Każdy blok ma 16 pięter.

Osiedle nosi nazwę "Za Żelazną Bramą".

Na ulicy Żelaznej znajdują się także nowe, przeszklone wieżowce.

Obok nich stoją stare budynki.

Na ulicy Żelaznej kiedyś znajdowały się mieszkania, sklepy i restauracje.

Dzisiaj jest tak samo.

## 7. Krochmalna

Słownik:

- kamienica to budynek mieszkalny, który znajduje się blisko innych domów
- Żydzi to wyznawcy judaizmu
- synagoga to świątynia, w której modlą się Żydzi
- kompozytor to osoba, która tworzy muzykę
- ostańce to kamienice, które przetrwały wojnę
- biurowce to budynki, w których znajdują się biura

Przy ulicy Krochmalnej znajdują się trzy kamienice.

Kamienice powstały przed wojną.

To najstarsze budynki na ulicy Krochmalnej.

Ulica Krochmalna była kolorową, ale biedną ulicą.

Mieszkali tutaj Żydzi.

Pisarze opisywali ulicę Krochmalną w swoich książkach.

Pisali o mieszkańcach, sklepikach, pracowniach i synagogach.

Pisarze wspominali o zapachu chleba i brudu.

Przed wojną na ulicy Krochmalnej mieszkał Mieczysław Wajnberg.

Mieczysław Wajnberg był kompozytorem.

Kompozytor tworzy muzykę.

Mieczysław Wajnberg w czasie wojny wyjechał z Warszawy.

Kamienice, które przetrwały wojnę nazywają się ostańcami.

Po wojnie kamienice stały wśród ruin.

Wokół kamienic powstawały nowe bloki i biurowce.

Okolice ulicy Krochmalnej były zniszczone.

W okolicy było niebezpiecznie.

Pisarz Leopold Tyrmand w książce "Zły" opisywał okolice ulicy Krochmalnej.

Pisarz dokładnie opisał jak wyglądała ulica.

Bohaterowie książki chodzą po ulicy Żelaznej i odwiedzają bary na ulicy Krochmalnej.

Na rogu ulicy Krochmalnej znajduje się znana cukiernia.

Cukiernia nazywa się "Zosisz".

Zosisz to nazwisko właścicielki.

W cukierni można kupić pyszne, tradycyjne pączki, pierniki, jabłka w cieście i bezy.

W cukierni są też inne wypieki.

## 8. Chłodna

Słownik:

- Wola to część Warszawy
- Żydzi to wyznawcy judaizmu
- skrzyżowanie to przecięcie dwóch ulic
- getto to oddzielona część miasta, w której w czasie wojny mieszkali Żydzi.
- konny tramwaj to pojazd prowadzony przez konie. Konnym tramwajem ludzie jeździli po mieście.

Ulica Chłodna i ulica Wolska to stare drogi.

Drogi te prowadziły do Warszawy.

Na skrzyżowaniu ulicy Chłodnej i Wolskiej był kiedyś duży ruch.

Ulicą Chłodną można było przejść od Starego Miasta na Wolę.

Wola była przed wojną ubogą dzielnicą Warszawy.

Ulica Żelazna była bardzo długą ulicą.

Z ulicy Żelaznej można było dojść do wielu miejsc w Warszawie.

W okolicy mieszkali Żydzi.

Ostatnio ulica Chłodna została odnowiona.

Nie jest już dzisiaj tak elegancką ulicą jak kiedyś.



Przed wojną po ulicy spacerowali mieszkańcy.  
Jeździły tu pierwsze konne tramwaje.  
Potem pojawiły się elektryczne tramwaje.  
Mieszkańcy podczas spacerów oglądali wystawy eleganckich sklepów.  
Odwiedzali kina i kawiarnie.  
Na ulicy Chłodnej znajdowały się piękne kamienice.  
Na rogu stała ozdobna kamienica.  
Mieścił się w niej bar dla wszystkich.  
Do dzisiaj przetrwała tylko jedna kamienica.  
Jest to biała kamienica nazywana Kamienicą Pod Zegarem.  
Na ulicy Chłodnej znajduje się pomnik.  
Pomnik stworzony jest z dwóch słupów.  
Pomnik przypomina o getcie.  
Getto to wydzielona część miasta, w które w czasie wojny mieszkali Żydzi.  
O Żydach przypomina także "Dom Kereta".  
Dom został zbudowany dla Edgara Kereta.  
Edgar Keret jest żydowskim pisarzem i filmowcem.  
Jego dom jest bardzo wąski.  
Znajduje się pomiędzy dwoma budynkami.  
Dom przypomina o ukrywaniu się Żydów w czasie wojny.

## 9. Leszno

Słownik:

- Kalwini to wyznawcy kalwinizmu
- Żydzi to wyznawcy judaizmu
- skrzyżowanie to przecięcie dwóch ulic

- Urząd Dzielnicy to miejsce, gdzie mieszkańcy dzielnicy załatwiają swoje sprawy

Kiedyś fragment Alei Solidarności nazywał się Leszno.

Wielu warszawiaków nadal tak nazywa ten fragment ulicy.

Po wojnie ulica ta nazywała się ulicą Karola Świerczewskiego.

Nazwa Leszno pochodzi od Jana i Bogusława Leszczyńskich.

Leszczyńscy posiadali swoje własne miasteczko.

W miasteczku znajdowała się główna droga.

Droga nazywała się Leszno.

Nazwa drogi jest od nazwiska Leszczyńscy.

Na ulicy Leszno mieszkały osoby wyznające różne religie.

Żyły tu rodziny kalwińskie i żydowskie.

Kalwini modlili się w swoim kościele.

Dzisiaj przy ulicy Leszno znajduje się Urząd Dzielnicy Wola.

Przed wojną w Urzędzie mieściły się szkoły.

Na skrzyżowaniu znajduje się także przedwojenna apteka.

Apteka działa do dziś.

## 10. Żytnia

Słownik:

- szpital położniczy to szpital, w którym rodzą się dzieci
- skrzyżowanie to miejsce, w którym przecinają się dwie ulice
- kamienica to budynek mieszkalny, który znajduje się blisko innych domów

Najśłynniejszy warszawski szpital położniczy to Szpital św. Zofii.

Urodziło się tu wielu warszawiaków.

Szpital znajduje się na skrzyżowaniu ulicy Żelaznej i Nowolipki.

Szpital powstał dzięki Stanisławowi Zaborowskiemu.

Stanisław Zaborowski był lekarzem.

Lubił pomagać ludziom.

Szpital św. Zofii był pierwszym w Warszawie szpitalem dla kobiet.

Kobiety miały tam dobrą opiekę podczas porodu.

Zachowały się stare zdjęcia szpitala.

Na zdjęciach widać jak szpital wyglądał.

W szpitalu znajdowały się niewielkie sale.

Pacjentki w salach czuły się spokojnie.

W szpitalu były szerokie, jasne korytarze.

W piwnicach szpitala znajdowała się kuchnia, pralnia oraz mieszkania dla pracowników.

Ściany ozdobione były niebieskimi kaflami.

W oknach znajdowały się kolorowe szyby.

Biedne kobiety mogły korzystać ze szpitala za darmo.

W szpitalu były także płatne sale dla bogatych kobiet.

Obok szpitala znajduje się pałacyk.

Jest to najstarszy budynek na ulicy Żelaznej.

Na ulicy Żelaznej znajdują się też trzy kamienice.

Są to kamienice, które powstały przed wojną.